

Asia: VN/7002/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Laki jätelain muuttamisesta

6 § Muut Määritelmät

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Suomen ASH ry pitää erittäin tärkeänä jätelain 48 §:ssä uutta kohtaa 12, jossa esitetään lisättäväksi nikotiinipussit ja niiden tuottajat tuottajavastuun piiriin.

"48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat: Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia: 12) nikotiinipussit, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa."

Suomen ASH ry korostaa, että nikotiinipussien aiheuttamaa roskaantumista ja siitä aiheutuvia haittoja tulee saada vähennettyä. Vaikka osa tuotteista ei sisällä muovia, sisältävät ne useita haitallisia yhdisteitä, mukaan lukien nikotiinia, joka on myrkyllinen niin ihmisille kuin ekosysteemeille. Nikotiinipussien jätejäämät voivat aiheuttaa ympäristössä pitkäaikaisia haittavaikutuksia, erityisesti joutuessaan vesistöihin tai maaperään. Nikotiinipussien ja niiden tuottajien lisääminen tuottajavastuun piiriin onkin edellä mainituista syistä erittäin tärkeää.

48 a § Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu

Suomen ASH ry kannattaa lämpimästi esitystä, jossa nikotiinipussien tuottajalla olisi jätelain 48 § b:n mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista.

48 b § Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Suomen ASH ry kannattaa esitystä luonnoksessa ehdotetulla tavalla, mukaan lukien korvausvelvollisuutta tiedotuksesta ja neuvonnasta.

48 d § Tuottajien kunnille maksaman korvauksen jakaminen tuoteryhmien ja tuottajien kesken

-

48 e § Valtioneuvoston asetus tuottajien kunnille maksamien korvausten laskentaperusteista

-

48 f § Korvausmenettely

-

48 g § Kunnan selvitys toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista

-

48 i § Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

Suomen ASH ry kannattaa esitystä pykälän muuttamisesta luonnoksessa esitetyllä tavalla, jossa kunnan olisi järjestettävä nikotiinipusseihin ja niistä aiheutuviin jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus.

Suomen ASH ry korostaa, että kuntien tulee saada riittävästi ohjausta ja neuvontaa Valviralta, jotta ne ovat tietoisia mahdollisuudesta toteuttaa tiedotusta ja viestintää tupakkateollisuuden kustantamana.

Suomen ASH ry korostaa myös, että korvaussummien tulee olla riittävät, jotta kunnat panostavat tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemiseen.

Hallituksen esityksen luonnoksen perusteluosassa ilmeni, että kunnille maksetut korvaukset suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta ovat olleet kansallisella tasolla tarkasteltuna vain nimellisiä (vuonna 2023 alle 5000 euroa). Onkin ilmeistä, että kunnissa ei ole ollut riittävästi tietoa mahdollisuudesta hakea korvauksia. Lisäämällä kuntien tietoisuutta tuottajavastuusta ja korvausvelvollisuudesta, olisi jatkossa mahdollista vähentää tupakka- ja nikotiinituotteiden haittoja niin yksilöille, yhteisöille kuin myös ympäristölle.

51 § Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Suomen ASH ry kannattaa esitystä pykälän muuttamisesta luonnoksessa ehdotetulla tavalla, jossa tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta ei sovelleta nikotiinipussien tuottajaan.

On äärimmäisen tärkeää, että tupakka- ja nikotiiniteollisuudelle ei annetta tiedotus- ja neuvontavelvollisuuden kautta mitään mahdollisuutta toteuttaa tuotteiden markkinointia tai muutoin luoda positiivista kuvaa tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä tai tupakka- ja nikotiiniteollisuudesta. Tähän velvoittaa myös WHO:n kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen artikla 5.3.

Voimaantulo

-

Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamien korvausten laskentaperusteista

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset kommenttinne asetusluonnokseen.

-

Muut kommentit

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kommenttinne esitysluonnokseen.

Suomen ASH ry kiittää siitä, että eri toimijoille on annettu mahdollisuus antaa lausunto otsikossa mainitusta hallituksen esityksen luonnoksesta. Osoitamme kiitokset luonnoksen valmistelijoille siitä, että WHO:n kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen artikla 5.3 on huomioitu esityksen valmistelussa.

Suodattimelliset tupakkatuotteet, nuuskapussit ja nikotiinipussit aiheuttavat käyttäjilleen merkittäviä terveyshaittoja. Lisäksi ne aiheuttavat merkittäviä ympäristöhaittoja niiden sisältämän mikromuovin, nikotiinin ja muiden haitallisten aineiden vuoksi. Nikotiinipussien haitat näkyvät vaaratilanteina myös pikkulasten kohdalla heidän tutkiessaan ympäristöään. Nikotiinipusseihin liittyy myrkytysvaara erityisesti pienten lasten kohdalla. Myrkytystietokeskukseen oli tullut syyskuun 2025 loppuun mennessä nikotiinipusseista yhteensä 325 yhteydenottoa. Niistä puolet liittyi alle kaksivuotiaisiin lapsiin. Edellä mainittujen lisäksi tupakka- ja nikotiinituotteet aiheuttavat luontoon jätettäessä merkittäviä haittoja niin luonnolle, luonnonvaraisille eläimille kuin myös luonnossa liikkuville lemmikkieläimille.

Suomen ASH ry kannattaa esitystä tuottajan kustannusvastuun laajentamisesta nikotiinipusseihin. Nikotiinipussien käyttö Suomessa on yleistynyt merkittävästi viimeisten vuosien aikana niiden myynnin vapautumisen seurauksena. Ne ovat yleisimmin käytetty tupakka- ja nikotiinituote erityisesti nuoremmassa väestöryhmissä. Rantaroskatutkimusten perusteella nuuska- ja nikotiinipussit ovat, kuten hallituksen esityksen luonnoksen perusteluosassa esitetään, merkittävän yleinen roskalaji.

Suomen ASH ry korostaa, että tupakka- ja nikotiinituotteiden jätehuolto sekä tiedotus- ja neuvontavelvollisuus tulee jättää yksinomaisesti kuntien järjestämisvastuulle - Valviran ohjauksessa. Tupakka- ja nikotiiniteollisuuden rooliksi tulee jättää ainoastaan näistä toimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen. Tupakka- ja nikotiiniteollisuudelle ei tule luoda mitään mahdollisuuksia tupakka- ja nikotiinituotteiden markkinointiin tai epäsuoraan mainontaan. Korvausvastuu tuotteiden haitoista kuuluu haitan aiheuttajille, tupakka- ja nikotiinituotteiden tuottajille.

Pekka Puska

Anne Taulu

Puheenjohtaja Suomen ASH ry

Toiminnanjohtaja, Suomen ASH ry

Taulu Anne

Suomen ASH ry - Suomen ASH ry / Puheenjohtaja Pekka Puska ja
Toiminnanjohtaja Anne Taulu